

ภาษาบาลี ๑ คำ คติธรรมประจำสัปดาห์ [สมุมาทิกฺขิตฺติ — ความเห็นถูก, ปัญญา]

คำว่า **สมุมาทิกฺขิตฺติ** เป็นคำภาษาบาลีโดยตรง อ่านตามภาษาบาลีว่า **สํ - มา - ทิด - ถิ** มาจากคำ ๒ คำรวมกัน คือ คำว่า **สมุมา (ถูก, ชอบ)** กับคำว่า **ทิกฺขิตฺติ (ความเห็น)** แปลรวมกันได้ว่า **ความเห็นถูก ความเห็นชอบ ว่าโดยสภาพธรรมก็คือ เป็นเจตสิกธรรม (ธรรมที่เกิดประกอบกับจิต) ฝ่ายดีประการหนึ่ง คือ ปัญญาเจตสิก นั่นเอง** แม้ว่าจะมีการอธิบายถึงความเป็นจริงของปัญญาหลายแบบ แต่ทั้งหมดนั้นก็เพื่อความเข้าใจถูกเห็นถูกตามอริยาสัยของผู้ฟังเป็นสำคัญ, ความเห็นถูกเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เป็นเครื่องอุปการะเกื้อกูลอย่างดียิ่งในชีวิตประจำวัน ทำให้กุศลธรรมเจริญยิ่งขึ้น และทำให้อกุศลธรรมค่อยๆ ถูกขัดเกลา จนกระทั่งสามารถดับได้อย่างหมดสิ้นตามข้อความจากพระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย เอกนิบาต ว่า

พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสว่า

“ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เราไม่เล็งเห็นธรรมอย่างอื่นแม้ข้อหนึ่ง ซึ่งเป็นเหตุให้อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ไม่เกิดขึ้น หรืออกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป เหมือนกับสมุมาทิกฺขิตฺติ (ความเห็นชอบ) นี้เลย

ดูกร ภิกษุทั้งหลาย เมื่อบุคคลเป็นผู้มีความเห็นชอบ อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิด ย่อมไม่เกิดขึ้น และอกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว ย่อมเสื่อมไป”

.....

เมื่อศึกษาพระธรรมคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง จะพบว่าได้ทรงแสดงเรื่องของคติหรือภูมิที่เกิดของสัตว์โลกไว้มาก มีอบายภูมิ สุกตภูมิ เป็นต้น ตามความเป็นจริง เป็นสิ่งที่แน่นอนที่สุดว่าทุกคนจะต้องจากโลกนี้ไป แต่ข้อสำคัญที่สุดคือจะไปไหน? การประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคลเป็นปกติในชีวิตประจำวันเป็นอย่างไร ก็ย่อมจะเป็นเครื่องแสดงถึงคติที่ไปสู่ภพภูมิข้างหน้าในวันหนึ่ง ขณะนี้ที่กำลังเดินหรือดำเนินหนทางนี้อยู่ เป็นหนทางที่จะนำไปสู่ภพใดภูมิใดข้างหน้า จึงเป็นสิ่งควรที่จะพิจารณาเป็นอย่างยิ่งว่า กำลังเดินตามทางของอกุศล หรือ กุศล?

เพราะฉะนั้น ถ้ามีการอบรมเจริญปัญญา สะสมความเข้าใจในเรื่องของสภาพธรรมตามความเป็นจริง ก็ย่อมจะทำให้เป็นผู้ที่มีปัญญาความเห็นถูกยิ่งขึ้น ซึ่งหนทางข้างหน้านั้น ก็จะทำให้สามารถรู้แจ้งแทงตลอดในสภาพธรรมที่กำลังปรากฏ เป็นปัญญาที่รู้ชัดตามความเป็นจริงได้ แต่ถ้าไม่รู้อย่างนี้ ก็ลองกลับไปนึกถึงบรรดาสัตว์โลกทั้งหลาย ที่ไม่รู้สภาพธรรมที่ปรากฏตามความเป็นจริงเลย จะมีความติด ความเพลิน ความข้องในการเป็นสัตว์ เป็นบุคคล เป็นตัวตน ในสุขในสมบัติต่างๆ มากมายสักเท่าไร ที่จะต้องติดไป หลงไป วนเวียนไป โดยที่ไม่มีวันที่จะรู้สภาพธรรมตามความเป็นจริงได้เลย

เพราะฉะนั้น สัมมาทิฏฐิ หรือ ปัญญา ความเข้าใจถูกเห็นถูก ไม่มีโทษเลยแม้แต่น้อย จะเห็นได้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสรรเสริญเรื่องของสัมมาทิฏฐิ คือปัญญา เช่นเดียวกับที่ทรงแสดงโทษของมิจฉาทิฏฐิ (ความเห็นผิด) เพราะเหตุว่าเรื่องความเห็นเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นเบื้องต้น ถ้าเห็นผิดแล้ว ดำริก็ผิด วาจาก็ผิด การงานก็ผิด เพียรก็ผิด เป็นมิจฉา คือผิดไปทั้งหมด

ถ้าไม่มีความเห็นถูกเลย อกุศลธรรมย่อมเกิดอยู่เรื่อยๆ มีความติด มีความยึดมั่น เห็นยวแน่นในตัวตน ในสัตว์ในบุคคล ในเราในเขา อย่างเต็มที่ที่ได้ยวตามความเห็นผิด ที่ไม่รู้สภาพธรรมตามความเป็นจริง แต่ถ้ามีความเห็นถูกเกิดขึ้น เจริญยิ่งขึ้น อกุศลธรรมที่ยังไม่เกิดก็ย่อมไม่เกิด เพราะมีความเห็นถูกเกิดขึ้นแล้ว เป็นกุศลธรรมในขณะนั้น อกุศลย่อมเกิดไม่ได้ หรือแม้กุศลธรรมที่เกิดแล้ว ย่อมเสื่อมไป อกุศลธรรมทั้งหลายที่ได้สะสมมาอย่างเนิ่นนานในสังสารวัฏฏ์ ปัญญาก็สามารถดับได้เมื่ออบรมเจริญถึงความสมบูรณ์พร้อมแล้ว ซึ่งมีจุดเริ่มต้นที่การได้ฟังพระธรรมศึกษาพระธรรมที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดง นี่คือคุณประโยชน์ของสัมมาทิฏฐิ คือปัญญา นำมาซึ่งประโยชน์อย่างเดียว และเป็นที่พึ่งในชีวิตได้อย่างแท้จริง.

[ชมรมบ้านธัมมะ มศพ.: www.dhammahomefellowship.com, โทร. ๐๘๕-๖๒๑๗๑๐๖]